

TJA veiklos ataskaita už 2010 m.

Tolerantiško jaunimo asociacija (TJA) šį ataskaitinį laikotarpį atšventė jau penktąjį gimtadienį. Organizacija nuo veiklos pradžios prioritetinį dėmesį skiria homoseksualių, biseksualių bei transseksualių žmonių (LGBT) bendruomenei. TJA savo veiklą oficialiai pradėjo 2005 m. pabaigoje. Siekdami glaudžiau bendradarbiauti su kiekvienu iš Jūsų, norime trumpai pristatyti asociacijos narių ir draugų nuveiktus darbus bei veiklą, kurią mes vykdėme skatindami pagarbą ir gindami žmogaus – LGBT – teises.

Visuomenės informavimas

Ataskaitiniais metais Lietuvos ir užsienio žiniasklaidoje informacijos iš TJA LGBT klausimais galima buvo rasti kur kas daugiau – galima teigti, kad eterio gavome daugiau nei iki tol visus metus sudėjus drauge. Viešinant renginius ar reiškiant poziciją, TJA nariai parašė ne vieną dešimtį straipsnių, kuriuos publikavo interneto naujienų portalai „Delfi“, „Alfa“, Lrytas.lt, dienraščiai „Vilniaus diena“, „Lietuvos Rytas“, „Atgimimas“ ir kt.; TJA nariai dalyvavo radijo stočių („Žinių radijas“, LRT, M-1 ir kt.) ir televizijų laidose (LTV, TV3, LNK, Lietuvos ryto televizija ir kt.), davė interviu įvairioms žiniasklaidos priemonėms Lietuvoje ir užsienyje.

Reaguodama į įvykius Lietuvoje, TJA, reikšdama savo požiūrį, platino pranešimus žiniasklaidai ir agentūrai „BNS“. Siekdama savo tikslų, asociacija taip pat bendradarbiavo ir su kitomis žmogaus teisių ir lygių galimybių srityse dirbančiomis organizacijomis.

Prisidėjome prie įvairių filmų kūrimo ne tik išsakydami savo nuomonę, tačiau ir padėdami surasti žmonių, kurie galėtų pasisakyti LGBT temomis. Vienas tokių pavyzdžių, be Tolerantiško jaunimo asociacijos pagalbos neapsiėjo Žmogaus teisių kino festivalio „Nepatogus kinas. Ad hoc“ atidarymo filmu pristatytas „Two Prides, Two Worlds... One Europe?“ – šio filmo kūrėjams padėjome sudaryti sąlygas įgyvendinti sumanytą idėją.

Tolerantiško jaunimo asociacijos nariai platino informaciją ir dalyvavo visose Paulo Camerono paskaitose Lietuvos universitetuose ir Seime, kur atskleidė tikruosius šio mokslinių duomenų klastojimu kaltinamo amerikiečio ir jo atvykimą organizavusių asmenų kėslus.

Esame įsitikinę, kad organizacijos pozicijos išsakymas prisideda keičiant visuomenės nuomonę, drąsina bei angažuoja LGBT bendruomenės narius aktyviau ginti savo teises.

Neapykantos nusikaltimų prevencija ir teisinė LGBT gynyba

Mūsų iniciatyva šiuo metu vyksta 58 ikiteisminiai tyrimai dėl neapykantos kurstymo homoseksualių žmonių atžvilgiu, kuriuos Generalinė prokuratūra pradėjo gavusi TJA pareiškimus. Dažniausiai tyrimai baigiasi neapykantą dėl seksualinės orientacijos kursčių asmenų nubaudimu. TJA iniciatyva gayline.lt svetainėje sudaryta galimybė pranešti apie neapykantos kurstymą mūsų organizacijai.

Buvo kreiptasi ir dėl baudžiamosios bylos iškelimo nuolat neapykantą homoseksualiems žmonėms kurstančiam Seimo nariui Petruui Gražuliui. Po „Baltic Pride“ mes kreipėmės į politikus, ragindami balsuoti už Petro Gražulio ir Kazimiero Uokos neliečiamybės panaikinimą, kad prokuratūra galėtų ištirti jų veiksmus eitynių metu.

Aktyvi organizacijos vykdoma viešosios erdvės stebėseną ir veiksmai, siekiant, kad būtų nubausti neapykantos kurstytojai, davė rezultatų: patys radikalių svetainių administratoriai imasi trinti neapykantą kurstančius komentarus, ragina nuo tokių komentarų susilaikyti. Taip prisidedama prie bendros nepakantumo atmosferos mažinimo homoseksualiems, biseksualiems ir transseksualiems Lietuvos gyventojams.

Daug laiko yra skiriama „užkulisinei veiklai“, apie kurią viešojoje erdvėje ne visada spėjama pranešti, Tai – nuolatinis dalyvavimas Seimo komitetų svarstymuose, rengiamos įstatymų projektų pataisos, jų derinimas su politikais, organizuojami susitikimai su politikais dėl viešų pozicijų LGBT klausimais ir pan.

Gindama transseksualius piliečius ir remdamasi įstatuose numatyta teise atstovauti asociacijos nariams, TJA ir jos nariai finansavo jau trečią teisminį procesą. Šį ataskaitinį periodą taip pat buvo laimėta

precedentinė byla dėl turinės ir neturinės žalos atlyginimo transseksualiai pilietei, kuriai bent iš dalies buvo kompensuoti patirti nuostoliai. Šiuo metu teisme nagrinėjamas naujas ieškiny s dėl turinės ir neturinės žalos atlyginimo dar vienai transseksualiai moteriai.

Svetainė gayline.lt

Ataskaitiniais metais, įgyvendindama Nyderlandų Karalystės remiamą projektą, TJA parengė daugiau nei 50 unikalių straipsnių, skirtų gayline.lt, kuriuos galite skaityti ir šiuo metu. Dalis jų yra tam tikras temas nagrinėjančios straipsnių serijos. Šia idėja buvo siekta ne tik praturtinti svetainę naujais LGBT tematiką nagrinėjančiais straipsniais, bet ir įgalinti bendruomenę pačią pildyti šią dėmesio ir nuolatinio bendro indėlio reikalaujančią nišą.

TJA nariai rašo, verčia, siunčia ir skelbia gayline.lt įvairias naujienas, tyrimus, straipsnius, renginių anonsus, informaciją apie įvykius, komentarus ir pan. TJA inicijavo ir vykdė gayline.lt svetainės struktūros pakeitimus, kad tinklapis būtų patrauklesnis ir tinkamesnis bendruomenės švietimui.

Tradicinė stovykla ir mokymai

Tolerantiško jaunimo asociacija nelaužė tradicijų ir jau šeštus metus iš eilės kvietė TJA narius ir bendraminčius smagiai bei turiningai praleisti laiką TJA stovyklose „Kitoks, bet savas“. Per šį laikotarpį įvyko 3 stovyklos, kuriose dalyvavo per 50 dalyvių. TJA stovyklos skirtos pagarbos ugdymui ir tolerancijos skatinimui. Džiugu, kad stovyklų organizavimas įtraukė nemažai bendruomenės narių ne tik iš Vilniaus. Antrąją stovyklą šią vasarą organizavo TJA Kauno padalinys, paruošęs programą žmogaus teisių tematika, supintą su etnokultūriniais motyvais.

TJA iniciatyva pirmą kartą Lietuvoje rengtos nemokamos vienalyčių porų šokių pamokų vakarai, kuriuose iš viso dalyvavo daugiau nei 15 porų.

Tolerantiško jaunimo asociacijos Kauno padalinys demonstravo savo raumenis ir liepos 24-25 d. organizavo dviejų dienų renginį impULSAS. Renginio tikslas – suburti NVO atstovus bendrai neįpareigojančiai diskusijai visuomenei jautriomis temomis apie patyčias, socialinę atskirtį, tolerancijos problemas.

Ne paslaptis, kad žiniasklaidoje LGBT vaizduojami stereotipiškai ir klaidinančiai. Šiai problemai spręsti TJA rengė mokymus jaunesiems žurnalistams. Tam, kad į kovą už LGBT teises įsijungtų daugiau organizacijų, NVO atstovams buvo surengti mokymai „LGBT samprata studentų savivaldose: LGBT teisės – žmogaus teisės“, „Įvairovė jaunimo organizacijų kontekste“.

TJA rengė paskaitų ciklą „Lytis – saviraiška, šeima, politika“, kurioje prof. Artūras Tereškinas ir doc. Giedrė Purvaneckienė nagrinėjo temas: Lyties ir seksualumo samprata; Lytis ir socialinės-politinės institucijos; Lytiškumo raiška viešajame ir kultūriniame diskurse; Šeimos samprata.

Pilietinis aktyvumas

TJA aktyviai dalyvavo įstatymų leidybos procese, siekdama užkirsti kelią homofobiškų įstatymų priėmimui. Svarstant P. Gražulio pateiktas Administracinio kodekso pataisas, kuriomis siekiama bausti už homoseksualių santykių propagandą, TJA nariai dalyvavo Seimo komitetų posėdžiuose, kuriuose išsakė neigiamą poziciją homofobiškų nuostatų atžvilgiu, teikė kreipimusis.

Kovo 11 d. TJA nariai išreiškė griežtą nepritarimą radikalių nacionalistų eitynėms Vilniaus Gedimino prospekte. Su grupe, nepažeidžiančia Susirinkimų įstatymų nuostatų, žmonių rengėme protesto akciją, kurioje, atsakydami į šūkius „Lietuvą – lietuviams“, skandavome „Lietuva – visiems Lietuvos gyventojams!“, „Už pagarbą tautinėms mažumoms“, „Už Lietuvą be ksenofobijos ir homofobijos“ ir pan.

Tolerantiško jaunimo asociacijos atstovai nuolat dalyvavo Visuomenės informavimo įstatymo priėmimo procese ir siekė, kad nebūtų priimtas ES direktyvai priešingas nuostatas įgyvendinantis įstatymas. Priėmus homofobiškas nuostatas, TJA pateikė įstatymo pataisas, kurias Seime užregistravo Seimo narė prof. Marija Aušrinė Pavilionienė.

TJA aktyviai dalyvavo savivaldos rinkimų kampanijoje: organizuoti paramos renginiai, susitikimai, diskusijos ir akcijos su rinkimuose dalyvavusiais LGBT teises palaikančiais politikais.

TJA aktyviai bendradarbiauja su Vakarų valstybių ambasadamis Lietuvoje, siekdama gerinti LGBT situaciją Lietuvoje. 2009 metais kartu su Nyderlandų ambasada pradėtas vykdyti projektas „Kovok už save – už LGBT teises“, kurio tikslas – stiprinti LGBT bendruomenės sutelktumą, pasitikėjimą savimi ir informuotumą apie savo teises, šiemet finišavo.

TJA neliko nuošalyje ir diskriminacijos kitose šalyse klausimais, todėl buvo organizuotas solidarumo vakaras su Irano LGBT.

Nuo pat veiklos pradžios Lietuvoje TJA aktyviai dalyvavo Europos Tarybos kampanijoje „Visi skirtingi – visi lygūs“. Tęsdama tradicijas organizacija padeda renginiuose, kuriuose plėtojamas „Gyvosios bibliotekos“ metodas.

TJA ir atstovavimas

Jau antrus metus iš eilės homofobiškai nusiteikusias grupuotės organizuoja metų tolerastų rinkimus, kuriuose apdovanoja asmenis už nuopelnus ginant žmogaus teises. Džiaugiamės, kad TJA nariai rinkimuose nuolat pirmuoja. Neliko nepastebėtos ir TJA merginos, kurios buvo nominuotos homofobų rengtuose „Mis orgazmas“ rinkimuose. Kad ir kokias reakcijas radikalams sukeltų mūsų merginos, jos niekada nebus jų nosiai.

Tolerantiško jaunimo asociacija, atsižvelgdama į Lietuvos tautinio jaunimo sąjungos radikaliai ksenofobinę, homofobinę, antisemitinę veiklą, dėjo pastangas, kad tokio pobūdžio organizacija nebūtų priimta į Lietuvos jaunimo organizacijų Tarybą.

Tolerantiško jaunimo asociacija šiuo metu turi net 2 valdybos narius Šiaurės šalių, Lenkijos ir Baltijos šalių LGBTQ studentų asociacijos (ANSO) valdyboje. Džiaugiamės plėtojama dalykiniais ryšiais su Amnesty International, ILGA, Europos Parlamento tarpfrakcine LGBT teisių grupe, Nyderlandų ambasada, Latvijos Mozaika, Estijos LGBT jaunimu ir kt.

Džiugu, kad kasmet atstovauti TJA užsienyje vyksta nemažai narių, kurie dalyvauja įvairiose konferencijose, mainuose, seminaruose, asamblėjose.

TJA nario, gyvenančio JAV, iniciatyva Vašingtone buvo suorganizuotas Seimo laikinosios grupės „Už lygybę“ pirmininkės prof. Marijos Aušrinės Pavilionienės susitikimas su aukštais pareigūnais – JAV valstybės departamento Europos ir Eurazijos reikalų biuro, Demokratijos, žmogaus teisių ir darbo departamento, Atviros visuomenės fondų (The Open Society Foundations) ir Visuotinės lygybės tarybos (The Council for Global Equality) nariais bei Moterų demokratijos tinklo, Nacionalinio tinklo prieš smurtą šeimoje, Amerikos lietuvių bendruomenės ir lytinių mažumų organizacijų atstovais. Susitikimuose taip pat dalyvavo JAV Kongreso, įvairių visuomeninių organizacijų, pilietinės visuomenės atstovai. Šiuo metu plėtojamos naujos iniciatyvos veiklos tęstinumui.

Baltic Pride 2010 ir tarptautinių dienų minėjimai

Didelis dėmesys buvo skirtas LGBT metų šventei „Baltic pride 2010“. Šių renginių organizavime dalyvavo ne tik TJA savanoriai, bet ir nuolatiniai darbuotojai. Vienam darbuotojui prieš renginį buvo sudarytos galimybės išskirtinai organizuoti eitynes „Už lygybę“. Todėl, investuodama organizacijos vidinius resursus ir žmogiškuosius išteklius, kaip viena iš renginių organizatorių, TJA taip pat rengė kino festivalį, rašė, vertė ir talpino straipsnius bei prižiūrėjo „Baltic Pride“ interneto svetainę bei socialinius tinklus, rūpinosi įvairių svečių priėmimu, sutelkė didžiausią Lietuvos LGBT grupę eitynėse, ruošė viešus straipsnius, dalyvavo TV ir radijo laidose, telkė savanorius apsaugos grupei eitynių metu, bendrai organizavo užsienio svečių ir Lietuvos gyventojų saugumo apmokymus bei kt. Ir, žinoma, turėjo progą susidėti naujus langus, kuriuos eitynių išvakarėse homofobai išdaužė Molotovo kokteiliais, be kita ko turėjusiais padegti TJA būstinę.

TJA, minėdama Tarptautinę AIDS dieną, kvietė į diskusiją, kurioje dalyvavo ŽIV/AIDS paveiktų moterų bei jų artimųjų asociacijos „Demetra“ bei Jungtinių Tautų Narkotikų ir nusikalstamumo biuro Lietuvai atstovės. Renginio metu buvo kalbėta apie tai, jog seksualinis gyvenimas turėtų būti ne tik teikiantis malonumą, sukeliantis stiprias emocijas ar jausmus, bet ir saugus. Renginio metu atvykusi gydytoja norintiems anonimiškai tikrino sveikatą.

Lapkričio 16 d., kuri oficialiai 1995 m. UNESCO yra paskelbta Tarptautine tolerancijos diena, buvo surengtas viešas dienos minėjimas „Skalvijos“ kino centre. Renginio metu Tolerantiško jaunimo asociacijos vadovai padėkojo įvairiems partneriams, šalies ir užsienio institucijoms, organizacijoms, visuomenės veikėjams, kurie aktyviai prisideda siekiant, kad būtų apsaugotos žmogaus teisės Lietuvoje. Asociacijos vardu už svarbų indėlį ginant Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas pilietines teises bei neįkainojamą paramą rengiant eitynes „Už lygybę“ (Baltic pride 2010) Vilniuje buvo apdovanotas Nyderlandų Karalystės nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius J.E. ponas Josephus Camille S. Wijnands.

Padėką asociacijos vardu įteikė Lietuvos metų moterimi išrinkta prof. habil. dr. Marija Aušrinė Pavilionienė. Renginį užbaigėme jaudinančia dramos „Maldos už Bobį“ premjera Lietuvoje.

Leidiniai

Kad nereikėtų nuolat slėptis nuo savęs, nežinantiems, kaip įveikti patyčias, norintiems suprasti savo jausmus, išlaikyti ar atkurti šiltus, draugiškus santykius su šeima, draugais, kolegomis, TJA nariai ėmėsi iniciatyvos prisidedant prie šių problemų sprendimo. Mūsų iniciatyvas parėmė Nyderlandų Karalystės ambasada Lietuvoje.

Džiaugiamės, kad pavyko išleisti dvi knygeles LGBT bendruomenei. Pirmą jų – knygėlę „Mūsų dukterys ir sūnūs. Klausimai bei atsakymai homoseksualių ir biseksualių vaikų tėvams.“, kuri bus pristatyta jau balandžio 19 d. Seime.

Netrukus viešai bus pristatyta ir ką tik mus pasiekusi knygėlė „Būti savimi. Gidas homoseksualiems jaunuoliams“, skirta jauniems žmonėms.

TJA skyrė paramą, kad būtų išleistas pirmasis žurnalo „Homo“ numeris. Gaila, kad iniciatyvai pritrūko ryžto plėtotis.

Organizacijoje, įgyvendinę Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos remiamą projektą „Tolerantiško jaunimo asociacijos ir VŠĮ „Pusiaukelis“ institucinis ir darbuotojų bei narių socialinių kompetencijų stiprinimas“, gausiai papildėme TJA biblioteką naujomis LGBT tematikos knygomis iš užsienio. Todėl kiekvieną Jūsų kviečiame plėsti akiratį mūsų bibliotekos knygomis.

Kita

Savo patalpose Vilniuje ir Kaune TJA nariams ir draugams tradiciškai rengiami filmų ir žaidimų vakarai, kūrybinės dirbtuvės, paskaitos, knygų pristatymai, skirti pagarbai žmogui ir tolerancijai ugdyti. Apie skelbiamus renginius informuojame TJA Facebook, mūsų tinklapio tja.lt renginių skiltyje. Socialinių vakarų rengime, kaip socialinis partneris, prisideda ir Vilniaus klubas „Soho“.

TJA ir Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos užsakymu buvo atliktas tyrimas, kuris aiškino diskriminacijos paplitimą mokyklose. Pristatytas tyrimas „Tolerancija ir multikultūrinis ugdymas bendrojo lavinimo mokyklose“, kuriame, pabėgėlių kontekste nagrinėjant daugelį multikultūrinių aspektų, kaip viena iš sudedamųjų dalių paliesta ir LGBT problematika. Šis tyrimas, kuris tik iš dalies prisilietė prie LGBT temos per multikultūriškumo prizmę, labai papiktino nacionalistiškai nusiteikusias gruputes. Šie, siekdami susidoroti su Tolerantiško jaunimo asociacija, išpopuliarino ne tik tyrimą (el. variantą parsisiuntė daugiau nei 9 000 vartotojų), bet ir mūsų asociacijos veiklą.

Labai džiaugiamės, kad TJA ypač sustiprėjo Kauno padalinio veikla, kuri gali būti pavyzdžiu, siekiant pradėti vystyti veiklą kituose padaliniuose ir regionuose.

Asociacijos nariai prisidėjo padedant studentams, kurie rašė diplominius darbus LGBT tema. Taip pat organizacijos nariai buvo įvairių tarptautinių tyrimų ir ataskaitų respondentai. Interviu metu surinkta informacija buvo panaudota pristatant šalies LGBT situaciją.

TJA nuolat priima įvairių sričių studentus praktikantus, kurie ne tik įgyja praktinės veiklos žinių ir patirties, tačiau yra stipri paspirtis veiklai plėtoti. Jei esi studentas, pagalvok, gal ir tau būtų įdomu atlikti praktiką TJA, kuri aprėpia nuo socialinių, politinių temų iki administravimo, finansų tvarkymo ir t.t.

Lapkričio 20 d. TJA ir Vilniaus klubas SOHO kvietė į geltonąjį Bitlų eros povandeninį laivą! Geltonajame laive savo penkerių metų gimtadienį, kaip buvo skelbiama kvietime, šventė „didžiausia Lietuvoje žmogaus teises ginanti organizacija - Tolerantiško Jaunimo Asociacija!“.

TJA įsipareigoja ir toliau aktyviai plėsti veiklą, siekti pagarbos LGBT žmonėms įtvirtinimo, LGBT teisių gynimo stiprinimo.

Mes kviečiame kiekvieną asmeniškai nelikti abejingą ir solidariai vienyti bei kartu veikti, kad kiekvienas žmogus galėtų gyventi oriai ir būti laimingas. Visada laukiame idėjų ir iniciatyvų iš visų LGBT žmonių, kurias mes galime padėti įgyvendinti.

Tolerantiško jaunimo asociacijos informacija

Ataskaitą parengė TJA valdybos nariai:

*Artūras Rudomanskis
Justina Puzinaitė
Ruslanas Ditkevičius*